

Til
Miljø- og fødevareminister Esben Lunde Larsen
Miljø- og fødevareordførerne

Lad os gøre op med kassetænkningen

Danmark investerer mindst 1,6 mia. kr. i vådområder de kommende 5 år. Det er en fantastisk mulighed for at skabe multifunktionelle projekter, der løser flere opgaver på sammes tid og sted.

Danmark er et lille land. Derfor må vi tænke nyt, hvis vi skal udnytte arealerne bedst muligt.

Kommunerne mærker det hver dag, når der skal findes plads til nye vådområder, klimatilpasning, friluftsliv, byudvikling og natur. Der er ganske enkelt brug for, at arealerne rummer flere funktioner på samme tid, og det er der principielt gode muligheder for. Men i virkelighedens verden støder principperne på barrierer fra lovgivning og administration. Men når nu alle kan se det fornuftige i multifunktionelle arealer, skulle vi så ikke prøve at samle kræfterne og gøre drøm til virkelighed?

Hermed en opfordring til regering og folketing om at tænke strategisk langsigtet og forberede både dansk lovgivning og EU's tilskudsregler på en måde der understøtter den multifunktionelle arealanvendelse.

Ådalene er omdrejningspunktet

Ådalene, det vil sige de lave og våde arealer langs vandløbene, er genstand for stor interesse i disse år. Regeringen har med midler fra blandt andet EU's landdistriktsprogram besluttet, at der skal investeres 1,6 mia. kr. i vådområder. Samtidig arbejdes der med klimaprojekter, der skal begrænse vandløbenes oversvømmelser af marker og byer. Der arbejdes med grønne korridor for at udvikle mere robust natur, og der graves i selve vandløbet for at skabe fysiske forhold der understøtter god økologisk tilstand.

Det skorter ikke på projekter og midlerne til at realisere dem. Problemet er, at midlerne findes i forskellige kasser og er afsat til specifikke indsatser. Vi kunne få meget mere værdi for pengene, hvis kasserne og projekterne kunne samarbejde og tjene flere formål på samme areal.

Dato: 20. september 2017

Sags ID: SAG-2016-00352
Dok. ID: 2411769

E-mail: LAKA@kl.dk
Direkte: 3370 3753

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 3

Dato: 20. september 2017

Sags ID: SAG-2016-00352
Dok. ID: 2411769E-mail: LAKA@kl.dk
Direkte: 3370 3753Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København Swww.kl.dk
Side 2 af 3

Vådområderne kan mere end at fjerne kvælstof

I denne vandplanperiode bruger vi i Danmark 1,6 mia. på store vådområder, og 900 mio. kr. på minivådområder. Vi forventer, at der også i næste planperiode (2021-27) skal investeres stort. Pengene til vådområderne kommer overvejende fra EU's landdistriktsprogram, og de skal og kan ene og alene anvendes med det formål at fange kvælstof og fosfor inden det strømmer ud i vores kystvande. Det kan ikke udelukkes, at vådområderne allerede i dag også gør lidt gavn i forhold til klimatilpasning, natur og rekreative aktiviteter. Det kan dog teknisk set gøres meget bedre, hvis vådområderne blev konstrueret med det tredobbelte formål at fange kvælstof til daglig, være udflugtsmål, og holde på store vandmængder når der er behov for det. Det vil med dagens lovgivning kræve investering fra tre kasser. Det er i bedste fald kompliceret og i værste fald umuligt. Det skal gøres lettere at få flere funktioner ind på de samme arealer, og det bliver ikke hverken to eller tre gange så dyrt.

Ådalene ligger ikke ubenyttede hen. De ejes og dyrkes i varierende omfang af landmænd, som de senere år har kæmpet med stigende grundvandsstand, stigende nedbørsmængder og forsumpning. Jordlodderne i ådalene er af historiske årsager ofte små, og derfor svære at behandle med de stadig større og tungere maskiner. Der er ikke udsigt til at det bliver lettere fremover at få en rentabel forretning ud af de lavtliggende arealer. Nærmere tværtimod. Mange lodsejerne er interesserede i projekter i ådalene, og der er mange forskellige ønsker til løsninger. Nogen vil sælge, andre leje ud, en tredje vil have dyr på arealerne osv. Men det er meget svært at imødekomme når tilskudsreglerne og projekt-kasserne ikke passer sammen.

Naturpakken viser en vej

Et af initiativerne i Naturpakken (2016) "Mere synergi mellem kommunernes klimatilpasningsindsats, ny natur-, friluft- og kvælstofreducerende indsatser" viser, at det er muligt at skabe multifunktionelle projekter. Miljøstyrelsen gav tilskud til såkaldte synergi projekter. 24 mio. kr. til 9 projekter blev der givet i 2016, og der er igen afsat en pulje i 2017, denne gang på 10 mio. kr. Når projekterne engang er færdige og bliver evaluerede, vil det vise sig, hvor meget værdi disse ekstra bevillinger har skabt.

Der er imidlertid ingen grund til at sidde på hænderne og vente på evalueringen. Interessen fra kommunerne var overvældende, og det viser noget om potentialet og interessen for at tænke multifunktionelt. Det er nu, der skal udvikles på metoder og rammer, for at få det indarbejdet i EU's næste landdistriktsprogram (LDP). Det er også nu, der skal findes supplerende midler for at sikre lodsejermotivation til at etablere vådområder i de kommende år - indtil multifunktionalitet er indarbejdet i LDP. Det kan være i form af overskydende midler i staten, en ny naturpakke eller på anden måde.

EU's stramme regler for tilskud og kontrol får ofte skylden for, at det ikke kan lade sig gøre. Det kan vi gøre noget ved. Danmark er med ved bordet, når målene defineres, med når reglerne skrives, og vi er med når der skal kontrolleres. Det er nu målene for EU's landdistriktsprogram for næste planperiode defineres, og her kan den danske regering øve indflydelse. Også i

indeværende periode kan Danmark søge om forsøgsordninger, der giver mulighed for flere mål og mere smidighed i projektfasen. Og Danmark har allerede sikret sig mulighed for at indarbejde klimatilpasning i vådområdeordningen – det er blot ikke prioriteret nationalt. Når Danmark både via EU og vores egen finanslov prøver at tilgodese vandmiljø, natur, klima og landdistrikternes udvikling, synes det oplagt, at vi arbejder på at få regler, der gør det muligt at pulje pengene og få mere ud af dem.

Collective Impact

Mange interesseorganisationer samarbejder i Collective Impact, og har vi høstet mange gode erfaringer med et af de værktøjer, der virker, nemlig jordfordeling. Det er kendt at mange lodsejere ikke er specielt interesserede i at sælge jord, men gerne vil bytte hvis de kan samle deres marker, eller få mere dyrkningssikker jord. Hvis staten og kommunerne fik bedre rammer for at gå mere aktivt ind i denne proces og havde noget jord at bytte med, kunne ådalene på sigt omdannes til de multifunktionelle områder, der helt åbenlyst har potentialet til at løse både plads-, klima- og miljøproblemer. Pilotprojekter i Jammerbugt, Ringkøbing-Skjern og Skive kommune i regi af Collective Impact viser hvordan jordfordeling løser mange udfordringer og skaber bedre vækstvilkår for landbruget. Vi vil derfor foreslå, at der afsættes midler til at facilitere jordfordeling, og at den gøres enklere og billigere at foretage.

Bag Collective Impact *Det åbne land som dobbelt ressource* findes en styregruppe, flere arbejdsgrupper samt en sekretariatsleder og formand Søren Møller. Følgende 11 organisationer er repræsenteret i styregruppen: Kommunernes Landsforening, Landbrug & Fødevarer, Friluftsrådet, Økologisk Landsforening, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Skovforening, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Sportsfiskerforbund, Bæredygtigt Landbrug, Dansk Ornitologisk Forening og Realdania. Realdania tog i 2014 initiativ til at samle parterne og deltager selv i styregruppen.

Med venlig hilsen

Jørn Pedersen
Formand for Teknik- og Miljøudvalget i KL

Søren Møller
Formand for Collective Impact

Dato: 20. september 2017

Sags ID: SAG-2016-00352
Dok. ID: 2411769

E-mail: LAKA@kl.dk
Direkte: 3370 3753

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 3